

“ဒီဗီဘီဒီဘီဘီ” အချေအတင် ဆွေးနွေးပွဲ အစီအစဉ်ကို ဒီဗီဘီ သတင်းဌာနက စနေနေ့တိုင်း ရိုက်ကူးပြီး ဒီဗီဘီရုပ်သံလိုင်းမှာ အထက်ပါ အစီအစဉ်အတိုင်း ထုတ်လွှင့် တင်ဆက်ပါတယ်။

DVB Debate ဟာ မိမိတို့ရဲ့အတွေးအမြင် အယူအဆတွေကို လွတ်လပ်စွာ သဘောကွဲလွဲနိုင်ဖို့၊ အပြန်အလှန် နားလည်မှုတွေကို တည်ဆောက်နိုင်ဖို့၊ မြန်မာ့အနာဂတ် ပိုမိုကောင်းမွန်လာစေဖို့၊ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းမှာရှိနေတဲ့ ပြဿနာတွေကို အဖြေရှာနိုင်ဖို့၊ လူတိုင်းပါဝင်နိုင်ပြီး မတူကွဲပြားတာတွေကို လက်ခံပေးနိုင်ဖို့၊ အချေအတင်ဆွေးနွေးတဲ့ ယဉ်ကျေးမှု ပေါ်ထွက်လာစေဖို့ ရည်ရွယ်ပါတယ်။

မီဒီယာတွေနဲ့ အသင်းအဖွဲ့တွေကိုလည်း အခုလို လွတ်လပ်ပွင့်လင်းတဲ့ ဒီဘီဘီရဲ့ အချေအတင် ဆွေးနွေးပွဲမှာ ပါဝင်ဖို့ကို ဖိတ်ခေါ်ပါတယ်။

အပတ်စဉ် သတင်းထုတ်ပြန်ချက်တွေ၊ သတင်းဓာတ်ပုံတွေနဲ့ ဒီဘီဘီကာတွန်းကို ရုပ်သံရိုက်ကူးပြီး မကြာခင်မှာပဲ ဒီဗီဘီဒီဘီဘီရဲ့ Facebook စာမျက်နှာနဲ့ ဝက်ဘ်ဆိုဒ်မှာ ကြည့်ရှုနိုင်ပါတယ်။

Debate on DVB TV	
Sunday:	19:15 (New), 21:00
Monday:	10:15, 15:15, 21:00
Wednesday:	10:15, 15:15
Friday:	15:15, 21:00

အမှတ် - ၄၅၄၊ ၇ လွှာ၊
 ကုန်သည်လမ်းနှင့်
 ပိုလ်ကလေးဈေးလမ်းထောင့်၊
 ပိုလ်တထောင်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်။

DVB

ယခုအပတ် ဆွေးနွေးပွဲအတွက် မေးခွန်းကတော့
**“မြန်မာ့တပ်မတော် အင်ဒိုနီးရှားစစ်တပ်ကို
 သင်ခန်းစာယူမလား”**
 ဖြစ်ပါတယ်။
 မှတ်ချက်ပေးလိုတာ
 အကြံပြုလိုတာ
 မေးမြန်းလိုတာတွေ ရှိပါက ရုံးချိန်အတွင်း
 ဖုန်းနံပါတ် +၉၅ ၉၄ ၅၉၈ ၆၅ ၉၄၀ နဲ့
 debate@dvb.no ကို ဆက်သွယ်ပြီး

“မြန်မာ့တပ်မတော် အင်ဒိုနီးရှားစစ်တပ်ကို သင်ခန်းစာယူမလား” (နေသွင်ညိုကား)

မြန်မာပြည်ရဲ့ ဒီမိုကရေစီအသွင်ကူးပြောင်းရေးမှာ အစိုးရနှစ်မျိုး ဖြစ်နေတယ်လို့ တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်တွေကနေ သံတမန်တွေအထိ ပြောနေကြတာ ရှိပါတယ်။ စစ်အုပ်ချုပ်ရေးကနေ ဒီမိုကရေစီစနစ်ဆီကို အောင်မြင်စွာ ကူးပြောင်းခဲ့တဲ့ နိုင်ငံတွေဟာ မြန်မာပြည်မှာ လက်ရှိ ကြုံနေရတဲ့ အရပ်ဘက် - စစ်ဘက်ဆက်ဆံရေး အကြပ်အတည်းကို တနည်းနည်းနဲ့ ကျော်လွှားနိုင်ခဲ့ကြပါတယ်။ ဒေသတွင်း နိုင်ငံတွေထဲမှာ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံဟာ မြန်မာပြည်နဲ့ အများဆုံး နှိုင်းယှဉ်လေ့ရှိတဲ့နိုင်ငံ ဖြစ်ပါတယ်။

မြန်မာနဲ့ အင်ဒိုနီးရှား

မြန်မာနိုင်ငံနဲ့ အင်ဒိုနီးရှားသမိုင်းမှာ သမိုင်းကြောင်းအရ တူညီချက်တွေ ရှိသင့်သလောက် ရှိပါတယ်။ ကိုလိုနီဘဝကနေ ၁၉၄၈ နဲ့ ၁၉၅၀ တို့မှာ ရှေ့ဆင့်နောက်ဆင့် လွတ်လပ်ရေးရလာခြင်း၊ လွတ်လပ်ရေးအပြီး ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီစနစ် ခဏသာခံပြီး တစ်ပါတီစနစ်ဆီကို ကူးပြောင်းသွားခြင်း၊ စစ်တပ်ရဲ့ ဖြတ်သန်းမှုသမိုင်းနောက်ခံနဲ့ စိတ်နှစ်စိတ်ထား စသဖြင့် တူသော အချက်များ ရှိပါတယ်။ နောက်ဆုံး မြန်မာ့ဗိုလ်ချုပ်တွေဟာ တချိန်က အင်ဒိုနီးရှားနမူနာအတိုင်း ဖွဲ့စည်းပုံရေးဆွဲပြီး လွှတ်တော်ထဲမှာ ရွေးကောက်ခံမဟုတ်တဲ့ စစ်တပ်အမတ်တွေကို ဝင်ထိုင်စေပါတယ်။

စည်းကမ်းပြည့်ဝသော ဒီမိုကရေစီ

မကြာခင်က နေပြည်တော်မှာ ကျင်းပခဲ့တဲ့ ပြဿနာများအရ အခမ်းအနားမှာ တပ်မတော်ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး မင်းအောင်လှိုင်က တပ်မတော်ဟာ ဒီမိုကရေစီအပြောင်းအလဲတွေ ဖြစ်အောင် နှစ်ပေါင်းများစွာ အချိန်ယူ ပြင်ဆင်ခဲ့သလို၊ ပါတီစုံဒီမိုကရေစီ လမ်းကြောင်းကနေ မယ်မယ်ယိုင် ခိုင်ခိုင်မာမာ ဆက်လက် လျှောက်လှမ်းနိုင်ဖို့ ထိန်းသိမ်း လုပ်ဆောင်လျက်ရှိကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါတယ်။

“ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံဟာ ၂၀၁၁ ခုနှစ်က စတင်ပြီး ပြည်သူတွေ လိုလားတောင့်တနေတဲ့ ပါတီစုံဒီမိုကရေစီလမ်းကြောင်းကို လျှောက်လှမ်းခဲ့ပါတယ်။ ဒီလမ်းကြောင်းကို အဆင်ပြေချောမွေ့စွာ လျှောက်လှမ်းနိုင်ဖို့ တပ်မတော် အစိုးရအနေနဲ့ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ တည်ဆောက်မှု၊ စီးပွားရေးဆိုင်ရာ တည်ဆောက်မှု၊ လူမှုရေးဆိုင်ရာ တည်ဆောက်မှုတွေကို နိုင်ငံတော်တာဝန်ကို စတင်ယူခဲ့ရတဲ့ ၁၉၈၈ ခုနှစ်ကစပြီး ၂၀၁၀ ပြည့်နှစ်အထိ ပြင်ဆင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါတယ်။” လို့ ဆိုပါတယ်။

ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံနဲ့ ကိုက်ညီမယ့် အခြေခံဥပဒေ ရေးဆွဲနိုင်ဖို့ အမျိုးသားညီလာခံကြီးကို ကျင်းပပေးခဲ့တာ၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေရေးဆွဲခဲ့တာ၊ ဒီမိုကရေစီစနစ်နဲ့ လိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေဖို့ မြို့နယ်နဲ့ ခရိုင်အခြေခံ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့အစည်းတွေကို အရပ်သားအုပ်ချုပ်ရေး ပုံစံဖြစ်လာအောင် ပြောင်းလဲပေးခဲ့တာ၊ အဆင့် (၇) ဆင့်ပါတဲ့ နိုင်ငံရေး လမ်းပြ မြေပုံအတိုင်း နောက်ဆုံး ၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲကို ကျင်းပေးပြီး အာဏာ လွှဲပြောင်းပေးခဲ့တာတွေကို ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီးမင်းအောင်လှိုင်က ဂုဏ်ယူစွာ ပြောဆိုသွားခဲ့ပါတယ်။

စစ်တပ် အဆုတ်၊ ဒီမိုကရေစီ အတက်

အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံမှာ ၁၉၉၈ ခုနှစ်မေလမှာ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဆူဟာတို့ ခေါင်းဆောင်တဲ့ New Order အစိုးရ ပြုတ်ကျသွားတာကို ဒီမိုကရေစီလမ်းစဉ်အဖြစ် သတ်မှတ်နိုင်ပါတယ်။ နှစ်ပေါင်း ၄၀ ကြာအောင် အာဏာရှင်စနစ်အုပ်ချုပ်ရေးကနေ ဒီမိုကရေစီ အရပ်သားအုပ်ချုပ်ရေး ပြန်လည်ထူထောင်ဖို့ လမ်းပွင့်ခဲ့ပါတယ်။ ပိုပြီး အရေးကြီးတာက စစ်တပ်ဟာ လူထုဆန္ဒအတိုင်း နိုင်ငံရေးမှာ နယ်ကျွံနေတာကိုလည်း သိသိသာသာ နောက်ဆုတ်ပေးခဲ့တဲ့အတွက် ဒီမိုကရေစီခရီး ပြောပြပြီးခဲ့တယ်လို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။

အရေးအကြီးဆုံးက စစ်တပ်အနေနဲ့ ဒီမိုကရေစီစနစ်နဲ့ ကိုက်ညီတဲ့ တပ်တွင်းပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး ဆောင်ရွက်မယ့်အကြောင်း တရားဝင် ကြေညာခဲ့တာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

၁၉၉၈ ခုနှစ် အောက်တိုဘာ (ဆူဟာတို့၏ အာဏာသစ်အစိုးရ ပြုတ်ကျပြီး ၄လအကြာမှာ) မှာပဲ စစ်တပ်ရဲ့ ပါရာဒိုင်းအသစ် (Paradigma Baru) - တပ်တွင်းပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအစီအစဉ် ထွက်ပေါ်လာပါတယ်။ စစ်တပ်ကို ပြန်လည်အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ခြင်း (redifinisi/ redefine) - နေရာပြန်ချခြင်း (reposisi/ reposition) - (reactualise/ reaktualisasi) စတဲ့ အဓိက အချက်သုံးချက် ပါဝင်ခဲ့ပြီး ဒီမိုကရေစီစနစ်သစ်နဲ့ သဟဇာတဖြစ်တဲ့ စစ်တပ်အဖြစ် ပြန်လည် တာဝန်ထမ်းဆောင်ရေး ကြိုးပမ်းလာခဲ့ပါတယ်။

နောက်ထပ် အရေးကြီးကိစ္စရပ်မှာ အင်ဒိုနီးရှားစစ်တပ်ဟာ လွှတ်တော်တွင်းက စစ်တပ်ကိုယ်စားလှယ်တွေ အရေအတွက်ကို လျှော့ချ၊ နောက်ပိုင်းမှာ စစ်တပ်ကိုယ်စားလှယ် တစ်ယောက်မကျန် လွှတ်တော်ကနေ ထွက်သွားဖို့ သဘောတူခဲ့ပါတယ်။

စစ်တပ်ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအစ

အင်ဒိုနီးရှားစစ်တပ်ရဲ့ သိသာတဲ့ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုတွေကို အင်ဒိုနီးရှားလူမျိုး နိုင်ငံရေးသုံးသပ်သူ Rizal Sukma က Civil-Military Relations in Post-Authoritarian Indonesia စာတမ်းမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားပါတယ်။

“စစ်တပ်နှင့် ရဲတပ်ဖွဲ့ကို သီးခြားစီ ခွဲထုတ်ခဲ့သည်။ နိုင်ငံတော်အဆင့်နှင့် ဒေသအဆင့်တွင် နဂိုက စစ်တပ်ကရယူထားသည့် လူမှုရေး၊ နိုင်ငံရေးနှင့်ဆိုင်သည့် ရာထူးနေရာများကို ဖျက်သိမ်းပစ်ခဲ့သည်။ လူမှုရေးနှင့် နိုင်ငံရေးရာရုံးကို ဖျက်သိမ်းလိုက်ပြီး နယ်စပ်ရေးရာရုံးနှင့် အစားထိုးခဲ့သည်။ စစ်တပ်တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေဆဲ အရာရှိများ အရပ်ဘက် ရာထူးနေရာများတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်သည့် စနစ်ကိုလည်း ဖျက်သိမ်းပစ်ခဲ့သည်။ စစ်ဘက်နှင့် အရပ်ဘက်ဆိုင်ရာ တာဝန်ထမ်းနေသူများကြားမှ စစ်ခေါင်းဆောင်ဖြစ်ထိုက်သူ အရည်အချင်းကို သတ်မှတ်ခဲ့ပြီး၊ တချို့ကို တပ်မှ ပယ်စင်စေပေးခြင်း၊ တချို့ကို ရှေ့တန်းတာဝန် ထမ်းဆောင်စေခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ နိုင်ငံတော်အဆင့်နှင့် ဒေသအဆင့် လွှတ်တော်များတွင် စစ်တပ်ကိုယ်စားလှယ်အရေအတွက်ကို လျှော့ချခဲ့သည်။ နိုင်ငံရေးတွင် စစ်တပ်က နိစ္စဓူဝ ပါဝင်ပတ်သက်နေမှုကိုလည်း အဆုံးသတ်ခဲ့သည်။ စစ်တပ်နှင့် ဂိုကာ (Golkar) ပါတီတို့ကြားက ဆက်ဆံရေးကို ကွင်းဆက် ဖြတ်ခဲ့သည့်အပြင် နိုင်ငံရေးပါတီအားလုံးနှင့် ကင်းကင်းနေခဲ့သည်။”

ဒါ့အပြင် ပါလီမန်တွင်းက စစ်တပ်ကိုယ်စားလှယ်များကို နေရာပေးထားသည့် စနစ်ကိုလည်း မူလက ၂၀၀၉ ခုနှစ် နောက်ဆုံးထား ဖျက်သိမ်းပေးရေးမှ ၂၀၀၄ ခုနှစ်မှာပင် အပြီးတိုင် ဖျက်သိမ်းပေးဖို့ စစ်တပ်က လိုက်လျောခဲ့တယ်။ ၁၉၆၆ ခုနှစ်ကတည်းက အိမ်မက်မမက်ခဲ့ကြတဲ့ အရပ်ဘက်မှ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးနဲ့ စစ်အရာရှိမဟုတ်တဲ့ စစ်ဦးစီးချုပ်တို့ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့တယ်။

ဆင်ခြေမပေးတဲ့စစ်တပ်

လူတိုင်းသိတဲ့ကိစ္စက ဒီမိုကရေစီအပြောင်းအလဲမှာ လေ့နံ့ဓားထစ်ပုံသေနည်း (one-size-fits-all solution) ဆိုတာ မရှိဘူးပါဘူး။ အင်ဒိုနီးရှားနဲ့ မြန်မာတို့ကြားမှာ နိုင်ငံရေးအခြေအနေချင်း တစ်ထပ်တည်း မတူနိုင်သလို၊ အင်ဒိုနီးရှားစစ်တပ်နဲ့ မြန်မာစစ်တပ်ကြားမှာလည်း ခြားနားချက်တွေရှိတာ အမှန်ပါပဲ။ အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလ ကြုံနေရတဲ့ စိန်ခေါ်ချက်တွေကလည်း မတူနိုင်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် မြန်မာပြည်မှာ လက်ရှိ ကြုံနေရတဲ့ အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လုံခြုံရေး ပြဿနာတွေကို အင်ဒိုနီးရှားက အလိုအလျှောက် လွတ်မြောက်ခဲ့တာ တော့ မဟုတ်ပါဘူး။

နိုင်ငံရေးမတည်ငြိမ်မှုအကြောင်းပြောရရင် အင်ဒိုနီးရှား အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလ (၁၉၉၈-၂၀၀၄) အတွင်း သမ္မတ (၄) ယောက် ပြောင်းခဲ့ပါတယ်။ နိုင်ငံစီးပွားရေးတိုးတက်မှုနှုန်း (၁၂) ရာခိုင်နှုန်းကျသွားခဲ့တယ်။ အင်ဒိုနီးရှားကနေ အရှေ့တီမော ခွဲထွက်သွားခဲ့တယ်။ အားချေးခွဲထွက်ရေး၊ ပါပူဝါဒဒေသလွတ်လပ်ရေးတောင်းဆိုမှုပြဿနာများနဲ့ ရင်ဆိုင်ခဲ့ရတယ်။ ဘာလီဗုံးကွဲမှုဖြစ်ခဲ့တယ်။ ဒါတွေကို တောက်ပြုပြီး အင်ဒိုနီးရှားစစ်တပ်က ဆင်ခြေမပေးခဲ့သလို၊ နိုင်ငံရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး ဖွဲ့စည်းပုံပြင်ဆင်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်တွေ လမ်းမလွဲခဲ့ပါဘူး။ စစ်တပ်ကိုယ်တိုင်က ဒီပြဿနာအားလုံးကို ပြဿနာပေးတဲ့နည်း၊ ဒီမိုကရေစီစိတ်ဓာတ်အခံနဲ့သာ အဖြေရှာခဲ့တယ်လို့ သမ္မတဟောင်း ဆူစီလိုဘမ်ဘန်းယူဒိုယိုနီက ပြောဆိုပါတယ်။

မြန်မာ့ဒီမိုကရေစီ အနာဂတ်

ဆိုခဲ့တဲ့အတိုင်း အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံရဲ့ အတွေ့အကြုံတွေအရ စစ်အုပ်ချုပ်ရေးကနေ ဒီမိုကရေစီကိုပြောင်းလဲတဲ့ နောက်ဆုံးအဆင့်ဟာ စစ်တပ်ရဲ့ နိုင်ငံရေးမှာပါဝင်မှုကို ရုပ်သိမ်းတဲ့အဆင့် ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးနဲ့ ဒီမိုကရေစီသဘောတရားတွေကို ဖောဖောသီသီ ပြောသွားတဲ့ တပ်မတော်အကြီးအကဲဟာ စစ်တပ်နဲ့ နိုင်ငံရေး ဘယ်အချိန်လမ်းခွဲမလဲ၊ ဒီမိုကရေစီနဲ့ လိုက်လျောညီထွေဖြစ်တဲ့ တပ်တွင်းပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးကို ဘယ်လို ဖော်ဆောင်မလဲ ဆိုတာတွေကို အရိပ်အမြွက်တောင် မပြောသွားခဲ့ပါဘူး။

အင်ဒိုနီးရှား ဒီမိုကရေစီအသွင်ကူးပြောင်းရေး စတင်ခဲ့တဲ့ အစောပိုင်းနှစ်တွေ အတွင်းမှာပဲ စစ်တပ်ရဲ့ နိုင်ငံရေး အခန်းကဏ္ဍကို နိဂုံးချုပ်နိုင်လိုက်ပြီး ကာကွယ်ရေးတာဝန် တစ်ရပ်တည်းကိုသာ ဇာတ်ကရုပ်ဖို့ ဘောင်ကနဲ့ ပေးနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ မြန်မာပြည် ဒီမိုကရေစီ အပြောင်းအလဲဟာ ၆ နှစ်ထဲကို ရောက်လာပေမယ့် စစ်တပ်နဲ့ ပတ်သက်လို့ သိသာတဲ့ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုတွေ၊ ကတိကဝတ်တွေ မတွေ့ရတာဟာ မြန်မာ့ဒီမိုကရေစီ ရှေ့ခရီးအတွက် သတင်းဆိုးလို့ ဆိုရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။